

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Ha ma nem — holnap, ha holnap
nem — holnapután. De a jogot, az igazságot

Ugró Gábor: Tudom, erre azt fogják mondani, hogy nem igaz az, hogy a második évi szolgálati idő a németnyelv érdekében van. De a t. miniszter ur nyilatkozatára, melyel magyarázza a Gajáry-féle határozati javaslatot, én az értelmezést nem itt találom meg, hanem az osztrák parlamentben az osztrák honvédelmi miniszter nyilatkozatában. Szégyen, hogy nem itt kapjuk mi meg a felvilágosításokat, hanem rendszerint mindig másutt kell, hogy megtaláljuk azokat. Én ugye tehát a kérdésre is, hogy miért ho-

zatott be a második szolgálati év, megtaláljuk a választ az osztrák parlament tárgyalásai-ban; a hol általános helyeslés között dr. Beer és dr. Süss azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy a második évi szolgálat arra való, hogy a ki gyengébb a német nyelvben, azt a második év alatt könnyebben elsajátíthassa.

1886-ban a közös hadügyminiszter nyilatkozatban, hogy a lajtánai nemzetiségi nevelési rendszer miatt, a közös hadsereg a maga nemzetnyelviségében fenntartani nem lehe; de ha valami, úgy épen azt mutatja, hogy mily képtelenség felállítani egy elvet, a hadsereg nemzetnyelviségét és aztán ezen elvnek — akár helyes, akár nem — mindent alárendelni; nem pedig a tényleges viszonyokból, körülményekből és politikai szervezettől építeni fel a hadseregnek rendszert. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Hiszen a politikának kell uralkodnia a hadsereg szervezésénél is. Hiszen, Causewicz mondja, hogy a háború nem egyébként egy politikai cselekedet, a melyben fegyverrel folytatott, mit azelőtt tollal kezdtek meg. Albrecht főherceg 1872-ben megjelent rőpiratából csak egy passzust olvasok fel, hiszem, hogy nyilatkozata elég illetékes önk-e előtt is, a t. honvédelm. miniszter előtt is. (Halljuk!)

»Der Krieg ist ja eben nichts, als die Fortsetzung der Politik mit andern Mitteln, darum ist er auch ein Instrument der Politik und trägt allemal ihren Charakter.«

Az állami politikának kell, hogy a háború folytatása legyen, annak jellemző vonásait kell, hogy viselje. Vajon a háború céljának, a háború sikeres kivívásának eszközülni a hadseregnek, nem-e az állami politikának megfelelően kell-e lennie? (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az állampolitikai pedig dualizmus rendszere n alapul; kérdem: vajon most, midőn az a nemzet, mely a dualizmus értelmében a hadsereg kettő választást követel, csak azon csekély jogot kéri, hogy az önkéntes ifjak a vizsgán magyar nyelven adhassák képzetségüknek tanújelét, azon állami politikának azon princípiuma, melynek alapján önkéntes ifjak vannak hívva, melynek egész alkotmányunk nyugszik, a hadsereg által respektáltatik-e a hadsereg annak jellemvonásait viseli-e? (Élénk helyeslés a bal szélsőbaloldalon.)

De hát nem veszik-e észre, hogy ma Magyarországot megalkotó oly kis dologban, melyet nem lehet egyének tekinteni, mint a katonai körök szeszélyének? (Zajos helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Hiszen sehol sincs bizonyítva, sőt ellenkezőleg, merném bizonyítani, de nem akarom t. ház idejét ezzel vesztegetni, (Halljuk! Halljuk!) hogy a második évi szolgálat katonailag hátrányos és káros nemcsak, hanem ha elégedetlen elemeket visznek oda be, a művelti intelligencia, hogy meg-szabaduljan a második évi szolgálat gyalázatától, a legkülönbözőbb módokhoz fog hozzá nyulni, a legkárosabb, nemzedékre kiható fertőző betegségeket fogják beoltni magokba, csak hogy meneküljenek. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Zaj jobbfelől.) Nem egy példát látjuk, hogy az önkönkítésnek fel nem ismerhető és csak véletlenül feltüntetett módját használták fel arra, hogy csak a hadseregből szabaduljanak. Ezt csak egyszerű tudatlan emberek cselekedték, de hogyha kétségbeesés hajtotta, a műveltségnek minden furlangjával bíró fiatal emberek kezdik ezt gyakorolni, gondolják meg, hogyha ez tovább ragad a hadsereg körében, mily káros következményei lesznek ennek. (Helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

Tekintsük a dolgot magában. E törvényt nem egy napra alkotjuk, ezen törvény huzamos időre kell, hogy szolgáljon, mert a nemzet védelmi érdeke nem egy mulandó kérdés: fenntartható lesz-e — nem itt, hanem Ausztriában — az, hogy a hadsereg sokáig német nyelvű legyen? Hiszen csak egy statisztikai példát idézek: az összes lajtánai gimnázium-mok kétfelől részben a német nyelv nem is képez kötelező tantárgyat, míg nálunk minden gimnáziumban kötelező tantárgy. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.) 1880 — 1885. is a lajtánai népközpont mozgalomból csak két adatot idézek. (Halljuk! Halljuk!) a szélsőbaloldalon.) Száz névű népközpont állított ezen 5 év alatt 1300 új, német nyelvű csak 400 volt, 1880-ban volt vegyes iskola, melyben a német oktatási nyelv volt túlnyomó részben, volt 1200. 1885-ben már csak 460.

Mert a mint ismerjük, azon engesztelő-dési politikát, mely a Lajtán tal igen helyesen folytatattik, mert azon népek és nemzetiségek egyéni fenmaradása képezi csak egyedül zálogot annak, hogy ugy békében, mint háborúban a lajtánai népek összes akarata a trón körül csoportosuljon, úgy, hogy ha ezen engesztelő-dési politika csak rövid időre, 5 év óta folytatott munkájában tovább halad, önként beláthatják, hogy egy másik 5 vagy 10 év múlva már a hadseregben a német szolgálati nyelv nem lesz fenntartható, — akkor kérdem önöktől, milyen lelkiismerettel kell, hogy önként a nemzet-szembe nézzenek, a mely nemzet az fogja kérdezni önként, hogy miért magyarok, a hol az állam nyelve magyar, a hol semmi állami kényszer arra nincsen, hogy itt a német nyelv fogadtassék el, a hol még maguk a németek sem kívánják, hogy a német nyelv legyen a szolgálati nyelv, hogyan lehetett nekik a német vizsgálati nyelvet is megszavazni, mikor előre látható volt, mert az előrelátásban van a bölcsesség, hogy Ausztriában sem lesz sokáig fenntartható? A minő mulasztást vethetünk majd szemünkre, hogy előre látva nem tettük meg azt a csekélyeséget, a magyar vizsgálati nyelvet, a mely csekélyeség a be-következendő jövőnek — a mely jövőben én teljesen bízom — elomunkalata lett volna egy kezdő lépése lett volna egy alap-kon-szekvenciának, a melynek, sikere aztán a

további konzekvenciák levonására vezetett volna. — A megfontolatlanság, a könyvetlenség, az előre nem látás és elnezetlene-désnek összes vádjait kell, hogy e törvény-hozás érezze majd, s akkor sújtani fogja a nemzetnek közvéleménye. (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

A hadsereg német nyelvvel germanizálni akar a Lajtán területén, germánizálni akar Magyarországot, egy ördült kísérlet, melynek sikere nem lesz ott, nem lesz itt, tehát vele miért nem hagyunk fel. (Zaj, mozgás jobbfelől. Helyeslés és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Miért cselekszik önként? (Halljuk! Halljuk!) Miért akarják, hogy a mi közművelődési intézményünk tetejébe és fejébe mindig egy német silveget tegyünk, (Derültség a bal- és szélső balon) hogy az magasabb fokaiiban katonatermelő intézeté ne változzék át? (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és szélső balon.)

Hát vegyük a dolgot politikailag. (Halljuk!) Érdekesen állhat-e a Habsburgok uralkodó házának, hogy itt a Lajtán tal vagy egészen vagy csak részben is egy német birodalom alkattassék meg? Hiszen minden politikai belátatja, hogy egy 7 millió lelket számláló német birodalom, a milyen Ausztria lehetne, a 40 millió lélekkel bíró Németországgal szemben, a maga összes kudarcaival állhatna csak fenn, mert Németország az összes sikereivel és ifjú erejével, az ő teljes chauvinizmussal, melyet ébren tartanak, a legkisebb gyermektől kezdve a haldokló aggyastánig, őt mindenütt leszorítanak. (Élénk helyeslés a bal-felől.) Ezen Németország mellett egy német birodalom Ausztriában nem volna egyéb, mint előkészítő arra, hogy annak mindig csak uszályhordozója, (Ugy van! a szélsőbaloldalon) vagy szolgálja, vagy alárendeltje legyen. (Igaz! Ugy van a bal- és szélsőbaloldalon.) Negyven millió ember mellett vajon lehetséges-e 7 millió embernek külön német kultúrát teremteni? (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás jobbfelől.) Ha pedig nincs külön német kultúra, miként lehetséges az, hogy egy német birodalom a Lajtán tal fennállhasson? És ha nincs szükség arra, hogy fennálljon, miért kell akkor egy birodalmi hadseregnek fennállnia, mert így nevezi a közös hadügyminiszter. Miként van szükség arra, hogy legyen egy birodalmi hadsereg, a mely német? (Igaz! Ugy van, a bal és szélső balon. Mozgás jobbfelől.)

A különbség, a népek egész egyénisé-gének kidomborodása, a kultúrának eltérő mivolta a nagy német birodalomtól: egyedül ez indokolhatja Ausztriának és mellette egy szabad Magyarországnak létezését. (Tetszés a bal- és a szélső balon.) A mely pillanatban a német kultúra abraonsaival Ausztria Németországhoz köti nemcsak a jelenben, hanem jövőben is kulturailag a maga sorsát, akkor itt egy független és nagy, hatalmas állam csak ideig-óráig létezhet, mert saját működésével készít elő az elemeket, az elemeket, a tényezőket, a melyek e nagy Németországhoz való csatlakozásra fogják csá-bitani Ausztriának német ajku polgárait. — (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon. Mozgás jobb felől.)

Tudom, azt fogják mondani, (Halljuk!) hogy germanizációról beszélünk mi, de hát micsoda germanizáció az, hogy ma az iskolában németül is tanulnak? Hiszen azért, hogy valaki németül tud, még nem lesz német! (Ugy van a bal-felől.)

Igaz! De az egész közköztudás rendszertől, sőt nemcsak a miénkből, hanem a másokból is meggyőződhetik mindenki, hogy iskolában nyelvet úgy megtanulni nem lehet, hogy valaki gondolatait könnyen kifejezhesse vele, a mire a vizsgálati szükség van. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) A nyelvet eltanulni kell. (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.) Igen jól tudják ezt minálunk is az előkelő emberek. Ezért tartanak a házukban német nevelőket, Kindsfrankat, bonne-okat, gouvernante-okat, hogy gyermekeik eltanulják a nyelvet, melyet az iskolában megtanulni nem tudnak. Mi ennek a következtetése? Látjuk a mi főrangú házaiknál. Igen derék hazafiak vannak tagjaik között, (Halljuk!) de akárhányan vannak közöttük, a kik a lehető legrosszabbul beszélnek a magyar nyelvet, pedig igen jól értenek magyarul. (Ellenmondások jobbfelől.) Bocsanatot kérek, nagyon rosszul beszélek a magyar nyelvet; beszédjék tele van germanizmussal, tele van idegen szó-lásmóddal, és bír szívót magyarul dobog, de gondolataikból alig ismerhetjük fel benne a magyart. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső baloldalon.) Mi lesz ennek a következtetése? minden jó módra hába be fognak tele-pedni ezek a német nevelők a maguk erkölcsiével, a kiknek az a jellemvonása, hogy félig szabad emberek, félig cselédek. Azon erkölcsök átszivárognak a gyermekebe s a gyermek kedvéért az egész család elkezd németül beszélni. Az a családi tűzhely, mely eddig a magyar nemzetnek megőrizte és megvédte az ifúságot, lassan és csendesen úgy félig-meddig német mihelylyé fog átalakulni. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Sokkal inkább ezután, mint eddig, mert az ifjak az iskolában, hogy sikerrel tettehe le az érettségi vizsgát, a német nyelvnek bizonyos fokig való tudásával kell bírnia az újabb kultuszminiszteri rendelet értelmében, mely a hadseregben az, hogy az önkéntes évi végén a tiszt vizsgát valaki sikerrel tettehe, a német nyelvben való könnyű kifejezéseihez van hozzákötve. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Elvész először is a nemzet intelligenciájában a magyaros nyelvi érzék, megszokja az idegen kifejezéseket, szólamokat, szókötet és mondatszerkezetet és idegen literatúrától kizárólagosan csak egy literatúrától, a németből táplálkozva, lassankint germanizálódni fog gondolkodásában. (Helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.) Ha t. ház, figyelembe vesszük

ezt és figyelembe vesszük e mellett azt is, hogy e házban nagy számmal vannak nem-zetek, a kiknek nyelvi jogát tiszteljük és respektáljuk, a kik a német kultúra emelői kell, hogy maradjanak és kell, hogy abból tovább táplálkozzanak; ha tudjuk, hogy ma is meny-nyen élnek és hány rétege a társadalomnak él a német szóval és táplálkozik a német kultúrából; ha tudjuk, hogy mellettünk egy német nép van, mely évszázadok óta mindig a nemzet szabadsága és alkotmányos önállósága és függetlensége ellen tört! ha tudjuk, hogy ezentul van nekünk egy szövetségesünk, mely megint német, a melynek minden erejét és hatalmát a legnagyobb chauvinizmussal terjesztik, akkor nagyon meg kell gondolnunk, hogy szabad-e német kultúrának kizárólagos uralmat Magyarországon az iskolában is, a hadsereg nyelvén is és különösen a vizsgálati nyelv megalkotása által biztosítani. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

T. ház! A ki a történelmet ismeri, igen jól tudja azt, hogy Rómában nem egy nap-on szüntek meg latinul beszélni. (Halljuk!) Lassan-lassan felejtették el a latin nyelvet Rómában és Itáliában. Ennek az oka pediglen egyszerűen az idegen kultúrának kihatása volt. A római birodalomban a görög kultúra hódította meg előbb a felsőbb rétegeket s a görög kultúrának hódoló felsőbb rétegeknek eszmémenete és gondolkodása vonta maga után, hogy a római birodalom keletre és nyugatra szakadjon s mikor a nyugati római birodalmat Alarich elfoglalta, már azelőtt régen nem beszéltek a latin nyelvet és bírták Rómát a barbárok. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Mert a köztársaság és az első Caesarok nagy számmal vonzózták be Rómába és Itáliába a barbár rabszolgákat, kiket aztán később felszabadítottak és szabadokból lovagokká tették és szenatori rangra emelték; de azért a felszabadított rabszolgáknak nem volt meg a római nyelvtérük: nem volt meg a római jellemük; nem volt szeretetük sem a római társadalom, sem a római intézmények iránt s azért következett be a római birodalom romba dőlése és pusztulása. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ily lassu fel-osztó, ily lassu feltartó munkásságnak tesz-szük ki magunkat és nemzetünket, a mely kis nemzet, annál könnyebben emészthet fel egy idegen kultúra, mint a hogy felemész-tette a nagy és dicső és hódító Rómát. (Ugy van! a bal-felől.) Kiteszünk magunkat t. ház egy idegen kultúra romboló hatásának a nélkül, hogy abból egyebet mint a nem-zetre nézve nagy kárt és vesztést tapasztal-hatnánk. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső baloldalon.) A nemzet felismerte a veszélyt, a mely kultúrájára és ékkeit egész lét-re támadhat, de miként lehet egy kis nemzetet fenntartani másként, mint ha annak legkisebb egyéni sajátosságait nyelvének legprányibb emlékeit s azokat az apró por-ze-meket, melyek egyéniséget, azokat a kin-cseket, a melyek az ő idealizmusát képe-zik azokat az iaktordokat, melyek zenéjét képezik, azokat a vonásokat, melyek az ő jellemét kidomborítják és másoktól megkülönböztetik, gondosan összegyűjtjük és annak egy irodalmat, művészetet, egy művelő-dési színvonalat, terjedelmet, alakot és jelentőséget adunk, mert csak ezek által van egy nemzetnek egyénisége megalkotva. És ha egy nemzet mind nagyobb és nagyobb fel-adatokra akar vállalkozni, mint a hogyan a magyar nemzet akar, akkor szükséges, hogy saját egyéniségét a legelősebben és a leg-hatályosabban domborítsa ki (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.), hogy tiszteletet par-csoljon azoknak, kik benn a házában élnek és késéigbevonják (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) szupremáciáját, másrészt indo-koltja tegye a külföldön az ő egyéniségé-nek hatalmasságával azon szupremáciát, melyet a házában bír. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

A nemzet, ha a maga kultúráját növel-ni akarja, nyelvének kincsét, sajátosságait, ös-szes gazdaságát fejleszteni köteles. Egy nem-zet nyelvbe idegen nemzet művelődését ön-kényesen és erőszakosan belevegyíteni mindig kárkönyv volt, mert az a nemzet vagy után-zóvá válik, vagy elkorcsosodik. (Tetszés a bal-felől.) Midőn a németalföldi festők elkezdtek az olaszokat utánözni, utalatos és megveten-dő példát állítottak elő a romlott festészet-nek; ellenben midőn visszatértek saját egyéniségükhöz, onnan merítették a realitásnak megfelelő képeiket és alkotásait, a művészet oly elérhetetlen magasságra emelkedtek, melytől ma is bámuljuk őket. (Helyeslés a szélsőbalon.) Bizom abban, hogy a magyar kultúra — mert a nemzet észrevette, hogy mi cselőztatik és mi a szándék, az idegen kultúra e házában elnyomni nem fogja. (Ugy van! a bal-felől.) Van még egyéb is, a mi engem megnyugtat, a történelemnek egy nagy leckéje. A hunok és szkiták százai és százai mentek a Balkán félszigetre évszázadokon keresztül azért, hogy meghódítsák és soha arra képesek nem voltak, és midőn ott letelepedtek, egy idegen fajú nemzeté alakultak át. A németek Olaszországot évszázadokon keresztül akarták leigázni és az ut, mely Németországból Rómába vezet, a német cson-tokból fehérlik, a nélkül, hogy az olaszok nemzetiségét kiirtani, többre, mint csak rövid időre meghódítani képesek lettek volna. Ha pedig letelepedtek azon éghajlat alatt, őt, mint a görögök és longobardok, szintén italikusokká váltak. Hasonló tapasztalunk Magyarországon, ezen nagy áldott rónaságon, melyet évszázadokon keresztül Németországnak nagy hadai annyiszor akartak elhódítani, nemcsak tőlünk, hanem hun, szittyai elő-deinkől is. Ideig-óráig bírhatták, a hatalmat gyakorolhatták, de örökös időkre a Duna és Tisza közt hatalmukat megalapítani nem bírták. A történelem szigorú logikája élni fog a jövőben és bizonyára önként ellen is képesek leszünk a magyar kultúrát megvédelmezni.

(Élénk helyeslés a szélső baloldalon. Mozgás jobbfelől.)

A magyar kultúrának jellemző vonása az — és ebben különbözik idegen nemzetek kultúrájától — hogy mindenütt egy egész nemzet kultúrája egyenlő színvonalban és párhuzamban áll az állam erejével; de itt Magyarországon, a hol annyi nemzetiség lakik, a magyar nemzet kultúrája sokkal kisebb, mint a magyar állam feladata és ereje. Tehát ezért a magyar nemzet kultúráját sokkal féltékenyebben kell őrizni és ápolni, mert a magyar államot fenntartani csakis a magyar kultúrája által vagyunk képesek. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A magyar kultúra ki van emelkedve a maga koronájával magasabban és mellette tenyésznek a nemzetiségek kultúrái. A nemzetiségeknek is érdeke az, hogy a magyar kultúra emelkedjék; mert a mennyire fel tudott emelkedni a magyar kultúra, annyira fog utánna felnövekedni a velünk lakó nemzetiségek kultúrája is. Ha példa kell reá, azt láthatjuk abban, hogy ha a latin nyelv maradt volna Magyarországon a hivatalos nyelv, Horvátországban soha nem lett volna horvát a hivatalos nyelv, és hogyha a magyar honvédséget nem vezényelnék magyarul, a horvát honvédséget sem vezényelnék soha horvátul. (Ugy van! a szélsőbalon.) Avagy tekintünk az erdélyi románok kultúráját, a kik kevés kivétellel rományok voltak 48 előtt, 48 után majd a kultúrának oly magas színvonalán állnak, hogy még Romániába is őt viszik ki a kultúrát és ott a kultúra haladásának élén mint vezérek állanak, a mit nem köszönhet-nek egyének, mint hogy a magyar kultúra védszárnyai alatt növekedett az ő kultúrájuk, holott Romániában, az idegen és barbár szomszédok közepette, a sokkal nagyobb számú románok dacára szabadságának, a kultúrának igen kis fokán állott. (Ugy van! a szélsőbalon.) Azért a magyar nyelv, a magyar kultúra é-dekeinek megtámadása nemcsak a magyar nemzetnek megtámadása. És midőn önként, horvát képviselő urak, itt e házban leszavazzák a magyar vizsgálati nyelvet, gondolják meg, fontolják meg, hogy ezzel leszavazzák a horvát vizsgálati nyelvet is. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

(Vége köv.)

Mihasznaínról.

1889. márcz. 26.

Nagyságos polgármester ur!

A haza békéjének és csendjének megvédelmezése mindenkinél honpolgári kötelessége lévén, a város békés polgárai ezennel mely maghatottsággal szavaznak forró köszönetet Nagyságodnak azért az odaadó buzgalomért melyért a város forradalmi elemeit visszaszorította azon törvényes korlátok közé, a honnan vakmerően kiszabadultak. Öszinte köszönettel adózik a polgárság a főkapitány urnak, ki a végszavazás szelén álló várost a fenyegető forradalmi katasztrófától csodás halálmegegyezéssel megmentette és lehetővé tette családanyáinknak azt, hogy fiaikat és leányukat még ma is ott még holnap is, örömköny nyekben fürdözve keikkel melegenhelessék.

Valóban a római világ újraébredését üdvözöljük a midőn önt, Nagyságos ur és fényes halántéku vezérét a főkapitány urat, Európa viharos tapsai közt, harangok zúgása és a gallyoktól elvett hun réztányérok lelkes összeveszése közben a győzők és a valóban nagyok babérokoszorújával ezennel repeső szívvel fölkészítjük.

Exegi monumentum! kiáltotta tegnap a piac közepén Horatius és mi utána kiabáltuk. Értelvsélen azonban, hogy ez önhitt poéta önbő magának szánta a monumentumot, átadtuk egy Mihaszának, a ki előbb felpofozta aztán bevette a dolgozóházba.

Nagyságos ur!

A város polgárai egy szívvel és lélekkel az ön fényes nevét hangoztatták. Önnek emel-nék szilárd ércből maradóbb monumentumot, az ön nevét adják át unokáinknak, hogy — különböni gyászos elpháloztass terhe alatt — még a szent ostantán felmutatása pillanában is, az ön áldott emléket rebegek, s ha majdan hidegűd ajakkal a végenyest utolsó jeges csókjára várakoznak, végső szív-veregeknek mikroszkopikus vétekei még mindig az ön nevének ott bódorgó betűibe kö-ződjanak.

A hála és szeretet fennlen lobogó érze-tével üdvözöljük azonban a főkapitány urat is, ki méltó mindenekben arra, hogy tetteit az atyának, fiúnak és szentléleknek nevében a történelem lapjaira felvévén, a Capitólium leg-magasabb oszlopára akasszuk C. Julius Caesar pajza és »boldog Augustus csillagát kardja mellé; mivelhogy ő vala a félelmes suszter-inások és apró iskolás gyerekeknek tájékté-ző dűbe ellenében paizsunk és ugyszintén kardunk is.

Megesküvünk Isten ege alatt arra, hogy még álmainkban is ráemlékezzünk Nagyságod és ráemlékezzünk a főkapitány urra. Kölsön kérdünk a jerichoí kúrtót, a lissaboni nagy harangot, a mexicói tam-tam dobót és a hyen-esing-posi tubát és olyan örült lármával döt-jük tele a tavaszi levegőt, hogy meghallja az önként tisztelt nevét az egész világ! A sárguló faleveleket pergető ősi szél még mindig az önként nevét fogja végig sikoltozni a temető fal között, valamint hogy esti éles szibériai szél, a borzalmas taifon és a velőt tikasztó samum is az önként emléket fogja apró spórák és maradódb bacteriumok gyanánt szerte hurcolni.

Oh, hiszen a Párizs utcáit felforgató 1794-ik év valóságos pályás baba volt azon gyilkos veszedelmhez képest, mely Kolozsvár utcáit aközelmúlt napokban remesszinhegyké-változtatta. Elpusztultunk vala, miként Sodoma, ha ön Nagyságos ur és fényes halántéku ve-zére, a főkapitány ur nem segít rajtunk. — Imádkozunk azon — és rebegek ajkaink ké-rese meghallgattott.

A rendőrség megmentette a vörrel szar-zett hazát. E: mondja bár a józan ifjú, hogy Nagyságod rosszul cselekedett, midőn az iskolás fiúk megveretést elűrt; hogy a főka-pitány ur hosszas keresés után sem volt ké-pes a tu'ajdon mélytisztelt fejére ráakadni; hogy a rendőrség úgy viselte magát, mint egy éhes farka és nyakra-főre követte el az osto-bábbnál o-tobább bakklövészeket; hogy az, a mi szombaton és vasárnap este történt az emberi bornintság tündöklő superlativusa: a hálás pol-gárság nagyrabecsüli az önként érdemeit és megkoszorúzza monumentumaikat, mert monu-mentális . . . az, a mivel önként a történelem ércztáblájára magukat érdemessé tettek.

Vegye kegye-en Nagyságod a polgárság e hódoló föliratát.

Esedezze kérjük, ne lődjön ki ezutánra sem szakállának árnyékából és védelmezen meg minket most és mindörökké

Tüntetések.

Szombaton.

A pénteken kezdetűket vett tüntetések ismétlődtek szombaton este.

A rendőrség általános megítőközést kel-tett brutalitással fokozták az elkecsereket s már este 7 órakor ismét nagy tömegek, nagyobb részben intelligens fiatalok, gyűltek össze az Orbán kávéház kioskja előtt s el-énekelve a Kossuth-nótát, teljes rendben, még a szokásos kiáltásoktól is tartózkodva, megindultak a kőmonostor-utca felé. Menet közbe szembe találták a K. — monostor-gaz-dasági tanintézetnek a városba igyekvő növén-dekeit.

De midőn a két tábor egyesülni akart: lovas rendőrök vágattak a fiatalok közé.

Az a szűrke lova rendőr, ki a tüntetések alkalmával állandó győnyörűséget szerez magának huszárkori bravurjainak ismétlésével felugratott a járdára és ott vágatott végig többször, egymás után.

Majd megjelentek a gyalogosok ismét alakjai. A »kolozsvári Párlk« melléknévre áhító rendőrtizedes ismét megkezdte szokott finomságait.

Helyen-helyen valóságos csata képződött rendőrök és tüntetők között csak a gr. Teleki ház kapuköze tudná híven elbeszéli, hogy melyik igaz azon sok verzió közül, a mely a rendőrök ottani »Rückwärtz concentrirung«-járól beszél.

Még itt így folyt a csatározás, az ifjak egy része a főtéren keresztül levonult a b-farkas-utczába s hatalmas mecskamuszikát rőntözött Szász Béla dr. lakása előtt. Jó 10 percig tartott a népbizalom e különös jelen-sége, mikor itt is megjelent a rendőrség, mire a hangversenyzők teljes csendben alvo-nultak.

A főtéren még később is folytak apró tüntetések s nem egy bekísérés fordult elő.

Az őrszoba, valamint a főkapitány iro-dája telve volt intelligens ifjú emberekkel s — mint egyik polgár megjegyezte — soha nem volt annyi cylinder a pircszen, mint szombaton.

Persze e bekísérések sem történtek a szokástól eltérő módon.

A kire rátette kezét a rendőr: az meg-érezhette, hogy jó erőben vannak a kolozsvári rendőrség közegei. De még szerencsés volt, kit csak egy rendőr fogott meg. A legtovább 4-5-en rohantak e hősök, sőt egy-egy alkalmint, rendőrfelügyelő és biztos is me-gette azt a szivességet a közrendőr uraknak, hogy igyekezett nekik a büntető-törvény 476. §-ának érvénytelenségéről beható ma-gyarázattal szolgálni.

A vasznál.

Vasárnap este az egyetemi ifjuság és a kolozsmonostori gazdasági tanintézet halga-tói teljes számban vonultak ki a vasuti idő-házhoz.

Ugyanezokk utazott fel Bartha Mik-lós lapunk szerkesztője Budapestre, hogy el-lene szavazzon a 25 szakasznak.

Az ifjuság ezt az alkalmat használta fel arra, hogy Barthát, mint a ki lapjában az ifjuság érdekeit a legmélyebben karolta fel és védelmezte, egy kis ovációban részes-sítsék.

Az indóház peronját zsufoláig töltötte meg a fiatalok, hol nemcsak a felhangzott a Kossuth nóta, a Klapka induló, mit az »Ab-czug Tisza abczug Csáky« váltott fel, miközben sűrűn éljenek Barthát.

Bartha ezalatt a váróteremben várta a vonat indulását. Mikor az első csemegetés kilépett, harsány éljenzés reszkette meg a levegőt, — majd egyik joghallgató intézett hozzá néhány lelkes szót, mire Bartha rövid-en, de nagy hatással válaszolt, aztán vona-ta ult.

Az ifjuság a vonat elindulásáig maradt együtt a perronon, mialatt lapjaikat le-emelve viharosan éljenek.

Bartha még egyszer megjelent az induló vonat ablakánál s kalapját leemelve köszönt meg az ifjuság lelkes ovációját.

A városban.

Az ifjuság énekszóval vonult be a város falai közé, majd a Szász Béla kormánypárti vezérőrkíró és egyetemi tanár lakása elé vonult és macskazenét rögtönzött, a mit maga Szász Béla ur is bizonyosan nem vett olyan érzékenyen, mint a rendőrség.

A rendőrség ez este megmutatta, hogy sem a törvényes rendet, sem a tisztességet nem respektálja.

A törvényes rendet azzal sértette meg, hogy felsőbb parancsra levetette szájából, hogy incognitóban annál kényelmesebben gá-rázdálkodhassék.

Főkapitány ur! Hol van az megírva, hogy a rendőrség midőn hivatalos funkciót végez, a névtelenség a felismerhetetlenség köpenye mögé rejtőzzék, mint a gonosztevők? Hogy pimaszságok elkövetése esetén ne lehessen felismerni; ne lehessen a számozott szolgákat kérdőre vonni, — midőn ártatlan gyermekeket és békés polgárokat minden ok nélkül vernek és pofoznak.

Tudomásunk van arról is, hogy nemcsak az utcán folyt a brutális verekezés, de az országban hurczolt elfogottakat is folytonosan bántalmazták.

Bizonys Fáy és Fekete nevezett biznások arra biztatták a rendőröket, hogy ne kíméljenek senkit.

Útni, vágni! Ez a fődolog.

A számozatlan rendőrök után kegyetlenül vertek mindenkit.

A református iskola elől egy petróleum-mért menő kis gyermeket hurczolt egyik prihek kegyetlen ütleget közt. A gyermek sírt, és kérte a Mihásznát:

Csakolom a kezeit, engedjen el. Én nem hibáztam.

A Mihászna hátra ütessel felelt. De hát a szegény gyermek nem tudta, hogy bér-szolgának nem szokás kezet csókolni.

Utálatos dolog még leírni is a rendőrség hitványosságait, a melyre bizony semmi különös ok nem volt.

De hát hiába! A főkapitány ur tudatlan is, tapintatlan is, — a hol ilyen kézben van a hatalom, azzal mindig visszaélnék.

Felhívás előfizetésre.

Április elsejével új előfizetést nyitunk a jelen év második negyedére.

Olvasóink tapasztalhatták, hogy az „Ellenzék” a legnagyobb anyagi áldozatok árán is igyekezett a múltban hű és részletes tudósításokat adni minden fontosabb eseményről.

Ez áldozatoktól a jövőben sem tartózkodunk.

Az a célunk, hogy lapunk minden igénynek és minden irányban megfeleljen.

Összeköttetéseink a parlament és a politikai közélet irányadó köreivel lehetővé tesszük, hogy olvasóinkat minden fontosabb politikai vagy társadalmi eseményről azonnal tájékoztassuk.

Olvasóink szíves támogatását kérjük a jövőre is.

Az „ELLENZÉK” előfizetési ára:

Egy óra	1 ft 50 kr.
Negyedévre	4 ft.
Félévre	8 ft.
Egy évre	16 ft.

Előfizetést minden időben elfogadjunk.

Az „Ellenzék” szerkesztősége és kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, március 26.

— **Olvasóinkhoz.** Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, szíveskedjenek előfizetéseiket idejekorán megújítani, — nehogy éppen midőn ilyen fontos események vannak naprenden, — a szét-küldésben fennakadás történjen.

— **Tudomásul. Lapunk zárta után érkező sürgönytudósításokat, külön lenyomatban adjuk ki, melyek a rendes elárúsító helyeken és a kiadóhivatalban kaphatók lesznek.**

— **Ugron Gábornak,** pártunk országos hírlí vezetőjének szombaton tartott parlamenti beszédét lapunk mai számában kezdjük közölni. — A szépen, gyönyörűen kidolgozott s politikai érték dolgában is a vita egyik legjelentősebb becsü beszédje méltó feltűnést keltett ország-szerte, s bizonyára érethető hatása lesz a külföldön is, a hol most a politikai körök figyelme amugy is hazánk felé van fordulva. Ugron beszédében nem csak az ellenzéki pártvezér szólt meg az ő teljes kritikai fegyverzetével, hanem a mély belátású a nagy koncepciójú államférfi is előtérbe lép és szemben a hatalom képviselőinek nemzetellenes magatartásával — rámutat arra az utra, melyen a nemzeti érdekek és a nemzet sarkalatos jogai védelmében a gyakorlati államférfiaknak haladniok lehet és kell.

Ugron Gábor ezen az uton járt szombati hatalmas beszédével, a melyen ma a nemzet tulajdonképpeni áll. Az ő beszédében a nemzet igaz vágyai, eltitkolhatlan aspirációi s a valódi nemzeti törekvések szólalnak meg, s a nemzet beszéd politikai jelentőségének és a hatalom birtokosai s az azt támogató párt magatartásának összehasonlításából meghatározhatják, hogy melyik párt áll a nemzet jogainak szolgálatában, az-e, a melyik Ugron politikai irányával azonosítja magát, vagy pedig, a mely Tisza után tolja a husos fazekek kopottas szekerét és a maga vakaságában nem lát túl a maga önző érdekein. Azt hisszük: az Ugron Gábor beszédére felesleges felhívni olvasóink figyelmét.

— **Részvénytulajdonosok Endrődihez.** A kolozsvári egyetemi kör azon szomorú alkalomból, hogy Endrődi Sándor, a kiváló fiatal költő nejét elvesztette, részvénytulajdonosokkal kereste fel őt. Endrődi sok figyelemben részesítette a kört s úgy is mint annak egyik volt tisztviselője s jelenben tiszteletbeli tagja megérdemelte, hogy az ifjuság a megdöbbentő gyász esetén is kifejezze a derek költő iránti őszinte rokonszenvét és tiszteletét.

— **Nők a 25. §. ellen.** A 25. §. elleni hazafias mozgalom katonaságának eleitől kezdve egyik előkelő segéd-csapatát képezték a hazafias magyar asszonyok. Alakon, Egerben és Szászvárosban az ő kezdeményezésükre indult meg a férfiak akciója s most — mint halljuk — a kolozsvári asszonyok körében is határozottabb alakot fog öltetni a kormány hazafiatlan politikája elleni tiltakozás. Több intelligens nő elhatározta, hogy azon iróktól, kik a lefolyt vitában a nemzeti közvélemény követeléseit ellen foglaltak állást, mint Jókai Mór, Vadnay Károly és Mikszáth Kálmán, többé semmit nem fognak olvasni. Ha ez urak magyar író létkre elég merészek teljes erővel az osztrák-magyar hazafiság gyászlovagjaihoz szegődni, úgy legyen bátorságuk nélkülözni a magyar családok, a magyar társadalom támogatását. Ily irányban — mint értesülünk — egy kolozsvári hölgy felszólítást intéz az ország összes nőihez, első sorban a további teendőkhöz is legilletékesebb aradiakhoz.

— **Gábor napja volt vasárnap.** Gróf Bethlen Gábor főispánt mint az Emke elnökét az idén is sürgönyileg távózták Kolozsvárról az egyesület tagjai. Közmegegyezéssel küldöttek köszöntő sürgönyt a tisztikar, választmány és direktorium több tagja u. m. Bartha Miklós, Benigni Sámuel, Biró Béla, dr. Concha Győző, Deaky Albert, Ditrői József, dr. Felmeri Lajos, dr. Hegedűs István, Hory Béla, Merza Lajos, Sándor József, Szabó Sámuel, dr. Török István stb.

— **Az Emke segélyező 7-es bizottsága** már megkezdte harmadik segélyező munkáját. Nagyszámu kérvény érkezett be. Áttették a bizottság elnökéhez Bartha Miklóshoz.

— **Gazdasági gépkezelői tanfolyam.** A kolozs-monostori gazdasági tanintézet igazgatósága az ipartanműhelyek igazgatóságával egyetértve gépkezelői tanfolyamot nyit az intézet hallgatói részére. A tanfolyamra 20-an jelentkeztek. Az elméleti oktatás a tanműhelyekben, a gyakorlati, az intézet locomobil gépe mellett fog tartatni Binder Lajos iparfelügyelő s tanműhelyi tanár oktatása mellett.

— **Műkedvelői előadás Sz.-Udvarhelyi.** A sz.-udvarhelyi főreál isk. tápintézete javára kitűzött jótékony célú előadások elejé f. hó 23-án folyt le a legnagyobb sikerrel. A városbáz termét a legelégánsabb közönség töltötte, mely a kitűnő előadásban színe került vigjátékok, Pailleron „Az Egércz. salon darabját, a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta. Az egyes szereplőket feltűnő dícséret illeti, annyi otthoniasságot s elegantiát csak a legtrikább s gyakorlott műkedvelők-nél tapasztalhatni. A marquiérs versengő két női alak Steinburg Pepi (Pepa) és Flórián Sultana (Hermin báróné) k. a személyesen kitűnő ábrázolóakra talált. Gergely Mariska (Mártha) a kis egér szerepét rendkívül kedvesen játszta s a marquival való utolsó jelenetével tapsviharra ragadta a közön éget. Koncz Irma, Koncz Lotti természetes és megkapó játékkal nagy hatást tettek. Az egyetlen férfi szereplő dr. Vajda Emil kitűnő rutin-nal, eleganciával adta nagy szerepét. Az előadás anyagilag is sikerült, szép összeggel szaporítván az anyagi helyzettel küzdő, szegény székely ifjak segélyezésére alakult tápintézet alapítóját.

— **A főváros új tanfelügyelője.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: Verédy Károlyt, Abauj-Tornamégye kir. tanfelügyelőjét eddigi minőségében, Budapest fővárosba helyezte át.

— **A siketnéma intézet részére** újabban a következő adományok érkeztek: A nagy-diszndt. ev. ágost. presbyterium küldött 12 frtot. Risko László jobbágytelki rom. kath. plébános gyűjtése 4 ft 25 krt és Hienz Károly mártonhegyi ev. ágost. lelkész adománya 5 frt. — Fogadják a nemes szívű gyűjtők és adakozók a felügyelő bizottság hálás köszönetét.

VÁROSI HIREK.

— **A nőegylet virágbazárja** érdekessé tétele érdekében az előkészületek nagyban folynak. Minden este egy-egy érdekes program van összeállítva. A rendezőség a legnagyobb figyelemmel van a közönség irányában. A programoknak addig szokásban volt pénzért való árusítását most eljettette. A buffeten és sátrakon kívül árusítás a teremben nem lesz, még csokrok sem lesznek pénzért kaphatók. Szóval a virágbazár ez alkalommal nem a lépten-nyomon fizetni óhajtok, hanem a mulatni vágyók vidám társaságoknak lesz a központja.

— **A kolozsvári angol klub** könyvtáráról a választmány pontos katalógust adott ki külön kis füzetben. Ebből megtudjuk, hogy a klub által létesített könyvtár 2000 ezer kötetben 1070 önálló művet foglal magában — természetesen mind angol szerzőktől és angol nyelven írottakat. A katalógusban a szerzők neveinek megfelelő alfabetikus sorrendben vannak az egyes művek megjelölve. A könyveken kívül található ott több folyóirat is. A könyvtár csakis a körrendes és olvasó tagjai használatjára. A könyvtár az időszerint a főtér 32 sz. ház első eme-

letén van berendezve s hétfőn és csütörtökön d. e. 12—1 óráig vegyők ki könyveket.

— **Rendkívüli közgyűlése** lesz e hó 28-án, csütörtökön, d. u. 6 órakor a kolozsvári egyetemi körnek. A tárgysorozatot választások és indítványok képezik.

— **A K. A. C.** választmányi ülést tartott e hó 23-án br. Jósika Lajos elnöklete alatt. A club tagjai közzé 14 rendes és 3 pártoló tagnak vétetett fel. A club könyvtára több angol athletikai könyvet gazdagodott. Hivatalos lapja az egyetnek a »Herkules« lesz. melynek előfizetéseken 24 frtot szavazott meg a választmány.

Köszönet nyilvánítás.

Aláírott, öcsém, Tóth József férfi szabó és a budapesti általános munkás-egylet beteg ellenőre és tagja, f. hó 22-én elhalálozván, és 24-én eltemetett, és ennek végtisztességtelére, a kolozsvári munkás-dalárda, tiszteletből közreműködött, melyért úgy a nevezett dalárda, mint a betegsegélyező-egylet, fogadja a leghaladatosabb köszönetemet szívességgéért az ö. v. gy. és árvák nevében.

Kolozsvárt március 25-én, 1889.

Tóth Ferencz,

a megboldogult bátyja.

Közönség köréből.*

Nyilatkozat.

Az „Ellenzék” f. hó 22-én megjelent 70. számában gróf Klebelsberg Zdenko aláírással ellátott »Nyilt levél Baross Gábor miniszter urhoz« című cikkben alólírottra és ezen igazgatóság személyzetére vonatkozó gyanúsításokat magam és személyzetem nevében rágalomnak nyilvánítom s kijelentem, hogy a törvényes megtorlás iránt a szükséges intézkedéseket megteszem.

Nagy-Szeben, 1889. márcz. hó 23-án.

Bene Róbert,

m. k. posta-távirda igazgató.

Legujabb.

(Az „Ellenzék” sürgönytudósításai.)

A megfoltozott minisztérium.

Budapest, márcz. 26.

Definitív megállapodás szerint az elrongyolódott minisztériumot így foltozzák ki:

Tisza Kálmán miniszterelnök, Baross Gábor közlekedési és belügyminiszter, Szapáry Gyula gr. kereskedelmi miniszter, Fejérváry honvédelmi miniszter. Orczy báró még ez idő szerint megmarad a király személye körül, mivel alkalmasabb nem találtatott. Szilágyi Dezső feltételeit, melyszerint hajlandó lett volna az igazságügyi tárczát elvállalni, — még nem fogadták el.

Uj államtitkárok.

Budapest, márcz. 26.

Teleszky István igazságügyi államtitkár helyébe Bokros Elek; Matlekovics Sándor kereskedelmi és közlekedési államtitkár helyébe Láng Lajos nevezetnek ki.

Tanácskozas rendőri fedezet alatt.

Bpest, márcz. 26.

A tanácskozás ma rendőri fedezet alatt vette kezdetét. Az országához vezető utcák sűrűn vannak lovas és gyalogrendőrök által megszállva, kik minden járó kelőt gyanus tekintetekkel mérnek végig. A rendőrség szigoruan utasitva van, bármiféle kegyetlenség által is megakadályozni, az esetleges tüntetéseket.

Tüntetés.

Budapest, márcz. 26.

Tegnap 6 és 7 óra között általános munkás gyűlés volt, mely rendkívüli izgatottság között oszlott szét. Midőn a több száz főből álló csoport a Teréz-körútra és Andrássy-útra ért ki, egyszerre viharosan kezdett tüntetni a 25. szakasz ellen.

Alig hogy hírt vette a rendőrség a tüntetésnek rögtön lovas rendőrök csapatja vágatott elő.

A munkások nem akartak hátrálni. Többször verekezésre került a dolog, de az ütlegek-ből a rendőrségnek is kijutott.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

A rendőrök többszörös rohamot intéztek a népellen. Csak az ötödik rohamnál sikerült a népet szétszórlatni.

Szuronyok között.

Budapest, márcz. 26.

A Neugebendből, az állól és Károly kaszányából három gyalog zászlóalj rukkolt ki a nemzeti színházépületéhez, hol a függetlenségi kör van. Az egész épületet csillogó szurony vette körül mi mellett a Tisza hatalmas annál sötétebb színben tűnik fel.

A főváros hangulata rettenetesen izgatott.

A lakosság fél a szavazástól, mi tekintve az elkeseredést, mely a kormány ellen nyilvánul, veszélyes inczidensekre vezethet.

A katonaság konsignálva van. Az ifjuság tüntetésre készül, mit a legszigorubb intézkedésekkel gyekeznek megátolni.

Ujabb táviratok.

Harcz a munkások és rendőrök között.

Budapest, márcz. 26.

A tegnapi munkágyűlésről a nép ingerült csoportokban távozott. Midőn a Teréz-körútra értek, egyszerre észrevették, hogy egy polgárt a rendőrség ok nélkül bántalmazni akar.

Mint az áradat, egyszerre felzúdult a tömeg:

„Abczug Mihásznák, abczug Andrások!”

Le Török főkapitánnyal! zugott vissza egy másik tömeg s e pillanatban hatalmas botok emelkedtek a levegőbe.

Géczy rendőrtanecost hirtelen körül fogták, egyik ember a másikkal lökdöste, úgy hogy Géczy alig bír megszabadulni.

Ezután a sokaság a Lövéde-téren két rendőrt vett észre, kik kihívólag néztek a népre, mi a tömeget egészen felbőszítette. Hangos kiáltással rugázkodtak feljűk, mire a rendőrök gyors futásnak eredtek.

A munkások nem üldözték őket, hanem kiadták a jelszót, mely szerint tovább fognak tüntetni. Valaki elkiáltotta, hogy vonuljanak a függetlenségi kör elé.

És a tömeg egyszerre megindult. A menet hazafias nóták éneklése közben haladt a függetlenségi kör felé.

Egyszerre csak szemben találta magát a lovas rendőrséggel, kik nyomban felszólították, hogy oszoljanak szét.

Zugó abczug volt rá a felelet.

Ekkor a rendőrcsapat vezetője kiadta a rendeletet, hogy közibe kell vágni a népek.

Most ujra megvillantak a kardok, felemelkedtek a botok s a rendőrség és nép közt iszonyu vérengzés fejlődött ki. Igen sokan a földre estek, hol a lovak gázoltak felettük, másfelől meg néhány rendőrt szorított a tömeg, kik kétségbeesett védekezés után szabadulhattak meg.

Végre is a rendőrség győzött s a tömeg futásnak eredt.

Majd a népszínház tájkán ismét csoportosultak, hol a rendőrség, mely időközben segélycsapatokat kapott, ujra közéjük rontott. Már már véres kimenetelű lett volna a harc, de ekkor hirtelen nagy dobpergés között vonult ki a katonaság, melynek láttára a tömeg szétszózlott.

A Házból.

Budapest, márcz. 26.

A képviselőházban is izgatott hangulat uralkodik. Uray Imre és Károlyi Gábor gr. beszéltek a 25. §. ellen. Károlyi Gábor így végezte beszédét: „Menjen már Tisza Kálmán, adjon nyugalmat a közvéleménynek. A nemzet szívesen megadja neki a penziót.”

Az ifjusághoz pedig így szólott: „A hazáért életünket, vérünket, de tisztí bojtot az osztrák császártól német nyelven elfogadni nem szabad.”

A zárbeszédet Münnich Aurél, Bolgár Ferencz és Gajáry Ödön megtartották. A miniszterek most beszélnek. Ma már a szavazás is hihetőleg megtörténik.

Legujabb táviratok.

Budapest, márcz. 26.

A képviselőház mai ülésén, midőn Baross Gábor, mint uj belügyminiszter megjelent, a ház pártkülönbség nélkül éljenzett.

Gajáry Ödön tulzott provokáló beszéde nagy visszatetszést keltett, ki-nek állításait Hoytsi és Fenyvessy élesen utasították vissza.

A szavazás 1 óra 15 perczkor kezdődött meg.

A szavazás.

Budapest, márcz. 26.

Az elnök a szavazás kezdete előtt ezen kérdést tette fel:

„Visszautasíttassák-e a szakasz a bizottsághoz uj szövegezés végett?”

E kérdésre névszerinti szavazás történt, melynek eredménye: 145 igen 254 nem.

Szilágyi Dezső és Rakovszky István igennel szavaztak.

Az ellenzék mindkettőt megéljenezte.

A második névszerinti szavazás ezen kérdésre:

Általában elfogadtatike a 25-ik szakasz? most foly.

25. §.

A 25-ik szakaszt 109 szótöbbséggel elfogadták.

Nemzeti színház.

Bérlet 154-ik szám.

Kolozsvár, 1889. márcz. 26.

VÁLÁS UTÁN.

Vigjáték.

KÖZGAZDASÁG

Felhívás.

Mindazon t. gazdátársakat, a kik a folyó évben cukorrépa termelési kísérleteket óhajtanak tenni, ezennel felhívjuk, hogy ápril hó 1-éig egylettünk titkári irodájában szóval vagy írásban jelentkezzenek, nehogy a szükséges vetőmag megrendelése késedelmet szenvedjen.

A kísérleti termelők egy fél holdon (800 négyszögöl) eszközöljék a próbatermelést, mely célra egylettünk 8 kiló cukorrépa-magot fog díjtalanul rendelkezésükre bocsátani.

A vetés, mivelés stbire nézve bő felvilágosítást nyújt az általunk kiadott »A cukorrépa termesztés vezérfonala« című munka, melyet úgy a szerződéileg már vállalkozotnak, mint a kísérleti termelőknek (5 kros levélbélyeg bekládése után) szintén díjtalanul fogunk kezűkhöz juttatni.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1889 márt. 20-án tartott üléséből.

Szabó József,

e. alelnök,

Gamauf Vilmos,

e. titkár.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadó-laptalajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.*

Madár tolvaj!

Figyelmeztetem azon urat, ki tegnap östve a kávéházból egy szalonkamat ellopt, hogy azon esetben, ha azt ma nekem vissza nem szolgáltatja, teljes nevét e téren szelöztetni fogom.

Segesváry Lajos.

Visszatérve külföldi utamról, ujjalag a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom zongora-és harmonium raktáromat, melyen az első gyárakból személyesen kiválasztott legkitűnőbb, legujabb és legjobb szerkesztű zongorákat, amerikai harmoniumokat tartom a Bösendorfer-féle zongoráktól kezdve Egyuttal értesitem a t. érdeklődőket, hogy az Appel Ignác-féle szabadalmazott egész uj szerkesztű Central-czimbalmak raktáromon a legjutányosabb árak mellett kaphatók.

Keller Gábor,

zongora-tanár, a hírneves Pokorny-féle zongora-gyár kolozsvári képviselője.

*) E rovat alatt közlöttékért semmi felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

Hirdetések.

Magyar kir. államvasutak

Üzletvezetőség Kolozsavartt.

Sz. 6248—1889. I.

256. (1—3)

Hirdetmény.

Külközép-utca 19. sz. alatti házban egy **három szoba, konyha és mellék helyiségek**ből álló lakás azonnal kiadó. — Bővebb értesítést ad a bérleti feltételek iránt: a m. kir. államvasutak kolozsavartti üzletvezetősége.

Kolozsavartt, 1889. március 23-án.

Az üzletvezető helyett:

ÉJSZAKY.

Sz. 530—1889.

259. (1—1)

Árverezési hirdetés.

A városi kir. törvényszéknek 2091. sz. alatti végzése folytán a Lévy Dezső csőd ügyében múlt évi november hó 12-én lefoglalt és 310 fitra becsült házi butorok elárverezésére határnapul 1889. évi április hó 4. délelőtti 9 óra tüzetik ki a fatérre, miről felek értesítettek.

Kolozsavartt, 1889. Március hó 23-án.

SZABÓ KÁROLY,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 1566—1889.

248. (3—3)

alisp.

Pályázati hirdetmény.

Csik-Szereda város rendőrkapitánya betegség miatt állásáról lemondván, arra ezennel pályázatot nyitok, s felhívom mindazokat, kik azt elnyerni óhajtják, hogy rendesen felszerelt folyamodványukat legtovább **folyó évi április hó 20-ig** hozzám nyújtsák be.

Az állás javadalmazása törvényszerinti.

Csik-Szereda, 1889. évi március hó 18-án.

BECZE ANTAL,
alispán.

267. (1—1)

(Másolat)

(Ő felsége a király nevében, a m.-vásárhelyi m. kir. Itélő Tábla Olajnek Györgynek Schuller Stefan elleni végrehajtási ügyét a tekei kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnak 1888. évi február hó 8. napján 146 sz. alatt hozott végzése ellen, végrehajtást szenvedő részéről 1888. évi április hó 5-én 691. sz. a. beadott folyamodás folytán az 1888. évi május hó 1. napján tartott nyilvános ülésben vizsgálat alá vevén, következő végzést hozott:

A felfolyamodás visszautasított; mert ezen kir. Itélő tábla az elsőbírósnak árverést elrendelő végzését 1887. évi 7920. sz. a. kelt határozatával helyben hagyta, az ilyenmű másodbírósnak határozat fogamatba vétele tárgyában hozott elsőbírósnak végzés ellen pedig az 1881. évi 60. t. cz. 37. §-nak utolsó bekezdése szerint felfolyamodásnak helye nincs.)

Sz. 885—1888. tlv.

A m.-vásárhelyi m. kir. Itélő táblának múlt évi május 1-én 2534—88. I. sz. a. kelt fennebbi végzése felek képviselőivel közöltetik és illetve összes érdekelt feleknek ezennel kiadatik. Egyidejűleg ezen másodbírósnak végzés folytán az árverés njolag elrendeltetik; kibocsátván a következő

árverési hirdetmény.

Olajnek György sz.-régeni lakos végrehajtónak Schuller Stefan dedrádi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében, a kérelem következtében a végrehajtási árverés 75 fit 94 kr. töke követelés és ennek 1878. évi április hó 25. napjától járó 6% kamatai, 20 fit 80 kr., 18 fit 60 kr., 4 fit 25 kr., 7 fit 95 kr. perbeli már megállapított, valamint jelenlegi 12 fit és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a kolozsavartti kir. törvényszék (a tekei kir. járásbíró) a dedrádi 443. sz. tlvben fekvő A I. 1—37. rendsz. alatti ingatlanokra 961 fit ezennel megállapított kiküldetési árban elrendeltetik. Azon megjegyzéssel azonban, hogy a befolyó vételárból csak egyharmad rész képezi a kielégítési alapot.

Az árverés megtartására határidőül 1889. évi április hó 16-ik napjának délelőtti 10 óra Dédrád közs. g. házához tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -ét készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1831. évi november hó 1-én 3333. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság tlvki hatósága.

Tekén, 1889. évi február hó 25-én.

GAAL,
kir. alisp.Több évre haszonbérbe adandó
1889 évi április hó 1-től

Kalotaszeg és Magyarókerék (Majoren) határában

30 hold szántó, rét, legelő,

valamint Kalota-Szentkirályt

63 holdnyi tagosított birtok,

ösv. Kónya Sándorné hagyatékából.

Bérleti feltételek megtudhatók Magyarókeréken Barabás Árpád ev. ref. lelkész urnál és Kolozsavartt Dobál Antal ügyvédi irodájában.

Az ugar még ez évben átvehető!

260. (1—3)

Kolozsavartt

a „Törökfő” czimű szállodának

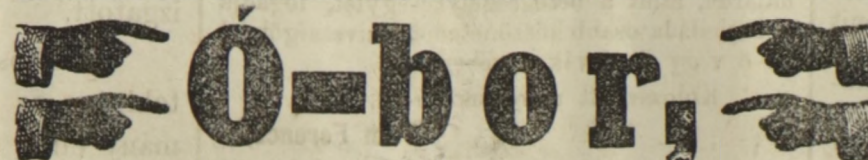
„ANGOL-KIRÁLYNÉ”

czimű mulató-kertje,

a hozzátartozó konyhával együtt, a nyárára azonnal kiadó.

Értekezhetni a szálloda bérlelőjével (Kolozsavartt.)

Eladás.

tiszt és jó, 170 hectoliter,

olcsón eladó alólirtnál Magyar-Igenben.

249 (2—3)

BAKCSY ENDRE.

Gazdák figyelmébe ajánlatik

az

EGERESI TRÁGYAGIPSZ

99²/₁₀ gipsz-tartalommal.

Bérmentve hazánkban lévő vasuti állomásokra szállítva 100 métermázsra ára 105—140 frt közt változik.

Bővebb felvilágosítással szolgál az

Egeresi gipszgyár központi irodája:

BUDAPEST, VII. kerület, Kerepesi-ut 34. szám.

247 (3—8)

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

Alapított 1858-ban.

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntődéje, Kolozsavartt, belmonostor-utca 12 ik szám.

Ajánlja gyártmányait, mint magyar kő-

műlegességet

kútakban

és mindennemű

szivattyukban,

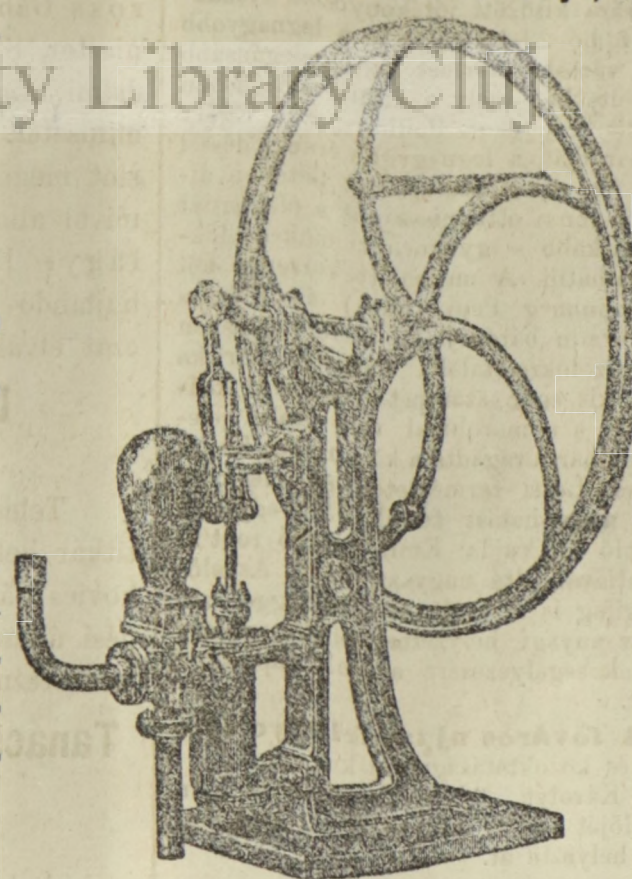
tűzi- és kerti fecskendőkben.

Elvállal teljes

vizvezetékek

berendezését, városok, földbirtokok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett.

217. (6—x)

Ajánlkozik

köz- és magánfürdők
felszerelésére,

szagmentes ürszékek

felállítására s minden

víziművi munka

gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok és részletes költség-tervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek.

Egyetlen belföldi

szivattyu-gyár!

ALAPITTATOTT 1842.

HEREMAGYAK,

kék és piros virágú arankamentesen takarítva, továbbá valamenynyi gazdasági mag'ak.

FÜMAGYAK,

minden faj külön, vagy okszerűen vegyítve, rétek, legelők és kertek begyepesítésére.

VETEMÉNY- és

mind tiszta fajok, magas csiraképességgel, melyért a czég kezességet vállal.

VIRÁGMAGYAK,

elsőrendű párisi és erfurti tenyésztőktől, legdúsabb választékban, minden faj- és színvegyületben.

Tauffer Ferencz utóda

magkereskedése Kolozsavartt, belközép-utca 6.

157. (15—x)

Főárjegyzék ingyen és bérmentve.